

SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN GENİTAL HİJYEN DAVRANIŞLARININ BELİRLENMESİ

Determination of Genital Hygiene Behaviors of Faculty of Health Sciences Students

Sümeyye TİRYAKI¹ Elif GEZGİNCİ² Sonay GÖKTAŞ³
^{1,2,3}Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, İstanbul

Geliş Tarihi / Received: 20.12.2020

Kabul Tarihi / Accepted: 18.04.2021

ÖZ

Bu araştırmanın amacı; sağlık bilimleri fakültesinde öğrenim gören kız öğrencilerin genital hijyen davranışlarının incelenmesidir. Kesitsel nitelikte olan bu çalışma 2018 Eylül-2019 Mart tarihleri arasında bir vakıf üniversitesinin sağlık bilimleri fakültesinde öğrenim gören ve araştırmaya katılmayı kabul eden 354 kız öğrenci ile gerçekleştirildi. Veriler "Bireysel Özellikler Soru Formu" ve "Genital Hijyen Davranışları Ölçeği" ile toplandı. Öğrencilerin yaş ortalaması 20.89±1.66 olup, %58.5'inin az miktarda, berrak, kokusuz, renksiz özellikte vajinal akıntıya sahip olduğu ve %82.2'sinin mevcut akıntı durumunu normal gördüğü belirlendi. Birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinin Genital Hijyen Davranışları Ölçeği toplam puan ortalamaları sırasıyla 93.77±9.39 ve 95.16±10 olarak bulundu. Az miktarda, berrak, kokusuz ve renksiz akıntı durumu olan öğrencilerin diğerlerine göre Genital Hijyen Davranışları Ölçeği toplam puanlarının anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulundu (p<0.001). Yaş ile Anormal Bulgu Farkındalığı alt boyutu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptandı (r=0.115;p=0.030). Öğrencilerin Genital Hijyen Davranışları Ölçeği, Genel Hijyen Alışkanlıkları, Adet Hijyeni, Anormal Bulgu Farkındalığı alt boyutları puan ortalamaları sırasıyla 94.09±9.54; 49.39±5.41; 33.46±4.03 ve 11.24±2.93 olarak saptandı. Çalışma bulguları, normal vajinal akıntısı olan öğrencilerin genital hijyen davranışlarının, vajinal akıntı durumunun normal olduğunu düşünen öğrencilerin de genel hijyen alışkanlıklarının diğerlerine göre daha iyi olduğunu ve yaş arttıkça anormal bulgu farkındalığının olumlu yönde etkilendiğini gösterdi.

Anahtar kelimeler: Genital hijyen davranışları, Öğrenciler, Sağlık bilimleri.

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the genital hygiene behavior of female students studying at the faculty of health sciences. This cross-sectional study was conducted with 354 female students who were continuing their education at a foundation university between September 2018 and March 2019 and agreed to participate in the study. The data were collected using the "Individual Characteristics Questionnaire" and the "Genital Hygiene Behavior Scale". It was determined that the average age of the students was 20.89±1.66, 58.5% of the participants had a small amount of vaginal discharge, clear, odorless, colorless vaginal discharge and 82.2% of them saw the current discharge status as normal. Total mean scores of the first and second year students on the Genital Hygiene Behavior Scale were 93.77±9.39 and 95.16±10, respectively. The total scores of the Genital Hygiene Behaviors Scale were found to be significantly higher in students with less vaginal discharge, clear, odorless and colorless discharge than the others (p<0.001). A positive significant correlation was found between age and Abnormal Symptom Awareness sub-dimension (r=0.115; p=0.030). Students' Genital Hygiene Behavior Scale mean score was 94.09±9.54; General Hygiene Habits Sub-scale score was 49.39±5.41, Menstrual Hygiene Sub-scale score was 33.46±4.03, Abnormal Symptom Awareness Sub-scale score was 11.24±2.93. The study findings showed that the students with normal vaginal discharge had better genital hygiene behaviors, and the general hygiene habits of the students who thought that the vaginal discharge status were better than the others. The findings showed that abnormal symptom awareness was positively affected as the age increased.

Keywords: Genital hygiene behaviors, Health sciences, Students.

Sümeyye TİRYAKI ✉, sumeyyeyaylatiryaki@hotmail.com

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, İstanbul

GİRİŞ

Ürogenital enfeksiyonlar dünyada her yıl yaklaşık bir milyon kadında görülmektedir (World Health Organization (WHO), 2016). Çoğu kadın yaşamları boyunca en az bir kez genital enfeksiyona maruz kalmıştır (Daşikan, Kiliç, Baytok, Kocairi, ve Kuzu, 2015; Zincir ve Temel, 2010). Üreme sağlığının temeli olan genital hijyen, toplumun her kesimini ilgilendiren bir olgudur. Bu sebeple genital hijyeni sağlamak için verilen hizmetler her yaşta bireye ulaştırılmalıdır. Öncelikli olarak ergenler ve gençlerin bulunduğu grupların genital hijyen düzeyi, üreme sağlığı ve cinsel sağlığın sürdürülmesinde önem arz etmektedir (Şimşek, Piyal, Tüzün, Çakmak, Turan, ve Seyrek, 2010; Ünsal, 2010). Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımına göre 18- 24 yaş arasında olan bu gruptaki bireyler, bedensel olarak birçok değişime maruz kalmakta ve bu konularda bilgi gereksinimine ihtiyaç duymaktadırlar. Bu yaş grubunun genital hijyen alışkanlıklarının doğru şekillenmesi, enfeksiyonların önlenmesinde önemli bir adımdır (WHO, 2014).

Genital enfeksiyonlar bireysel ve çevresel birçok faktöre bağlı olarak gelişmektedir. Vajinanın doğal florası, enfeksiyonlara karşı bariyer oluşturacak bir yapıya sahip olmasına rağmen kadının anatomik yapısı ve kültürel etkenler ile öğrenilmiş yanlış hijyen uygulamaları sonucunda genital enfeksiyonlar görülmektedir. Üretra, vajina ve anüsün birbirine yakın olması kadın anatomisine özgüdür ve bu yapı genital enfeksiyonlarda önemli bir risk faktörü oluşturmaktadır. Kadınların boşaltım sonrası genital temizliğini uygun şekilde yapmaması enfeksiyon gelişmesine zemin hazırlamaktadır (Dalbudak ve Bilgili, 2013; Kahyaoğlu Süt, 2016; Önal, Önoğlu, Babaoğlu, Özer, ve Güngör, 2011). Cangöl ve Tokuç (2013)'ün jinekoloji polikliniğinde yaptığı çalışmada genital bölge temizliğini arkadan öne doğru yapan kişilerde enfeksiyon oranının %49.6 olduğu belirtilmiştir (Cangöl ve Tokuç, 2013). Bunun yanında yaş, eğitim düzeyi, pamuklu iç çamaşırı kullanılmaması, yetersiz el hijyeni, adet hijyeni, antibiyotik kullanımı gibi faktörler kadınların erkeklere göre enfeksiyon görülme riskini arttırmaktadır (Demirbağ, 2000; Kahyaoğlu Süt, 2016; Topuz, Büyükkayacı Duman, ve Güneş, 2015). Kalabalık ortamlarda ortak banyo ve tuvalet kullanımı, içme ve kullanma suyunun temizliği ve ortak kullanım alanlarının uygun şekilde temizlenmemesi de önemli çevresel faktörlerdendir (Torondel vd., 2018).

Genital hijyen alışkanlıkları, kültürel farklılıklar ile değişkenlik gösterdiğinden batıl inançlar yanlış hijyen uygulamalarında önemli bir etkiye sahiptir. Çoğu kültürde, başta adet dönemi olmak üzere genital sistem ile ilgili konuların tartışılmasından kaçınılmaktadır. Bu durum genital hijyenin sağlanmasında bilgi eksikliğine ve yanlış davranışların sürdürülmesine

neden olmaktadır (Das vd., 2015; Torondel vd., 2018). Adet döneminde kullanılan pedlerin tek kullanımlık olmaması ve sık değiştirilmemesi, vajinal tampon kullanılması, adet süresince banyo yapılmaması, vajinal duş uygulanması, genital temizliğin arkadan öne yapılması, dış genitalerin PH'ı uygun olmayan sabun ile yıkanması, ortak iç çamaşırı kullanımı yanlış hijyen davranışlarından bazılarıdır (Cangöl ve Tokuç, 2013; Hamed, 2015; Shah, 2019; Upashe Tekelab ve Mekonnen, 2015).

Ergenlik ve gençlik dönemi, fiziksel, psikolojik ve sosyal yönden birçok değişimi içinde barındırmaktadır. Bu çok yönlü ve hızlı değişim dönemi nedeniyle bireylere gereksinim duydukları konularda destek verilmesi, doğru alışkanlıkların kazanılmasında yardımcı olacaktır. Genital hijyen davranışlarının doğru şekilde aktarılması, yaşamları boyunca karşılaşacakları enfeksiyon riskini azaltacaktır. Bu yaş grubundaki bireyler, en doğru bilgi kaynağının ebeveynler ve okullar olduğunu düşünmektedirler (Ameade ve Garti, 2016; Bilgiç, Yüksel, Gülhan, Şirin, ve Uygun, 2018; Kim ve Choi, 2019). Bu nedenle, çalışmada sağlık bilimleri fakültesinde öğrenim gören kız öğrencilerin genital hijyen davranışlarının belirlenmesi amaçlandı. Araştırmadan elde edilen bulgular kız öğrencilerin genital hijyen davranışlarının geliştirilmesine yönelik farkındalık oluşturması nedeniyle literatüre önemli katkılar sağlayacaktır.

Araştırma Soruları

1. Üniversitede öğrenim gören kız öğrencilerin genital hijyen davranışları nasıldır?
2. Üniversitede öğrenim gören kız öğrencilerin bireysel özellikleri ile genital hijyen davranışları arasında anlamlı fark var mıdır?
3. Üniversitede öğrenim gören kız öğrencilerin yaş ortalaması ve beden kitle indeksi ile genital hijyen davranışları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Türü

Bu araştırma kesitsel nitelikte bir çalışmadır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini İstanbul ilinde bulunan bir vakıf üniversitesinin sağlık bilimleri fakültesinde 2018-2019 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören 499 kız öğrenci oluşturdu. Araştırmada örneklem seçimi yapılmayıp, evrenin tamamına ulaşılması amaçlandı. Eylül 2018-Mart 2019 tarihleri arasında araştırmaya katılmayı kabul eden 354 kız öğrenci çalışmaya dahil edildi ve evrenin %71.1'ine ulaşıldı. Araştırmaya dahil olma kriterleri; 18-24

yaş arasında olmak, kız öğrenci olmak, sağlık bilimleri fakültesinde öğrenim görmek, anket formunu gönüllü doldurmak ve araştırmaya katılmayı kabul etmektir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmaya katılanlardan veriler “Bireysel Özellikler Soru Formu” ve Genital Hijyen Davranışları Ölçeği” kullanılarak toplandı. Verilerin toplanmasında katılımcılara çevrim içi (online) soru formu kullanıldı. Her katılımcının anketi doldurma süresi yaklaşık 10 dakika sürdü. Bireysel Özellikler Soru Formu katılımcıların sosyo-demografik ve tanıtıcı özelliklerini içeren toplam 13 sorudan oluşmaktadır (Ardahan ve Bay, 2009; Bilgiç vd., 2018).

Genital Hijyen Davranışları Ölçeği

Karahan (2017) tarafından geliştirilen bu ölçek toplam 23 madde ve üç alt boyuttan oluşan, 5’li likert tipinde bir ölçektir (Karahan, 2017). Alt boyutları, “Genel Hijyen Alışkanlıkları” (ilk 12 madde), “Adet Hijyeni” (13.-20. maddeler) ve “Anormal Bulgu Farkındalığı” (21.-23. maddeler) şeklinde olan ölçeğin ters ifadeleri 7., 14., 19., 20., 23. maddelerdir. Ölçeğin puan değerlendirilmesinde, maddeler 5’ten 1’e kadar değişen likert tipi puanlama ile derecelendirilmektedir. Ölçekten 23-115 arası puan alınmakta, puanın yüksek olması genital hijyen davranışlarının iyi düzeyde olduğunu göstermektedir. Genital Hijyen Davranışları Ölçeği’nin Cronbach alfa katsayısı 0.80’dir (Karahan, 2017). Bu araştırmada ise Cronbach alfa katsayısı 0.74 olarak saptandı.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın yürütülebilmesi için çalışmanın gerçekleştiği kurumdan gerekli izin alındıktan sonra, ilgili kurumun etik kurulundan etik onay alındı (Sayı:2018/01). Veri toplamaya başlamadan önce, katılımcılara araştırmanın amacı açıklanarak araştırma hakkında genel bilgiler verildi. Araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden katılımcılardan anket başlamadan onam alındı. Ölçeğin kullanılabilmesi için geçerlik ve güvenirlik çalışmasını gerçekleştiren araştırmacıdan izin alındı.

Verilerin Değerlendirilmesi

Verilerin istatistiksel analizi SPSS 22 for Windows (SPSS Inc. Chicago, IL, USA) programı kullanılarak yapıldı. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanıldı. Araştırma değişkenlerinin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek üzere Kurtosis (Basıklık) ve Skewness (Çarpıklık) değerleri incelendi. İlgili literatürde, değişkenlerin basıklık çarpıklık değerlerine ilişkin sonuçların +1.5 ile -1.5 (Tabachnick ve Fidell, 2013), +2.0 ile -2.0 (George ve Mallery,

2010) arasında olması normal dağılım olarak kabul edilmektedir. Araştırmada parametrik analiz yöntemleri kullanıldı. İki bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında t-testi kullanıldı. İki'den fazla bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında Tek yönlü (One way) ANOVA testi kullanıldı. ANOVA testi sonrasında farklılıkları belirlemek üzere tamamlayıcı post-hoc analizi olarak varyanslar homojen olduğundan Scheffe testi kullanıldı. Araştırmanın sürekli değişkenleri arasında Pearson korelasyon analizi uygulandı.

BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20.89 ± 1.66 yıl ve %97.7'si bekarıdır. Katılımcıların %65.8'i normal kilo aralığında, %81.6'sı evde kalmaktadır. Öğrencilerin %20.9'u Ebelik, %17.2'si Beslenme ve Diyetetik bölümünde, %76.6'sı birinci sınıfta öğrenim görmekte, %43.5'inin annesi ilköğretim mezunudur. Öğrencilerin %58.5'inin vajinal akıntı durumu az miktarda, berrak, kokusuz ve renksiz özellikte, %44.4'ünün idrar yolu enfeksiyonu geçmişi olduğu saptandı. Öğrencilerin %77.1'i vajinal akıntıyı normal bir süreç olarak gördüğünü, %82.2'si akıntı durumunun normal olduğunu ve %50.8'i genital bölgede sabun kullandığını ifade etti (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Dağılımı (n=354)

Özellik	n	%	
Yaş (yıl) Ort±SS	20.898±1.665		
BKİ*	Zayıf	70	19.8
	Normal kilolu	233	65.8
Sınıf	Fazla kilolu	51	14.4
	1.sınıf	271	76.6
Bölüm	2.sınıf	83	23.4
	Beslenme ve Diyetetik	61	17.2
Medeni Durum	Ebelik	74	20.9
	Çocuk Gelişimi	44	12.4
	Dil Konuşma Terapisi	38	10.7
	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	49	13.8
	Hemşirelik	52	14.7
	Sosyal Hizmet	36	10.2
Anne Eğitim Düzeyi	Evli	8	2.3
	Bekar	346	97.7
Kalınan Yer	Okur-yazar	27	7.6
	İlkokul mezunu	154	43.5
	Ortaokul mezunu	55	15.5
	Lise mezunu	78	22.0
Mevcut Vajinal Akıntı	Üniversite ve üzeri	40	11.3
	Ev	289	81.6
Mevcut Vajinal Akıntı	Yurt	65	18.4
	Az miktarda, berrak, kokusuz ve renksiz	207	58.5
	Beyaz, kesik süt kıvamında	97	27.4

	Yeşilimsi sarı renkte, kötü kokulu, köpüklü ve bol miktarda	14	4.0
	Grimsi beyaz, balık gibi kötü kokulu az miktarda akıntı	7	2.0
	Diğer	29	8.2
Daha Önce İdrar Yolu Enfeksiyonu Geçirme	Evet	157	44.4
	Hayır	197	55.6
Vajinal Akıntının Anlamı	Normal bir süreç	273	77.1
	Sağlık sorununun işareti	47	13.3
	Olmaması gerektiği	34	9.6
Şu anki akıntıyı Normal Görme	Normal	291	82.2
	Normal değil	63	17.8
Genital Bölgede Sabun Kullanma	Evet	180	50.8
	Hayır	174	49.2

*Beden Kitle İndeksi

Öğrencilerin “Genital Hijyen Davranışları Ölçeği” toplam puan ortalaması 94.09 ± 9.54 (Min=64; Maks=115), “Genel Hijyen Alışkanlıkları” alt boyut puan ortalaması 49.39 ± 5.41 (Min=30; Maks=60), “Adet Hijyeni” alt boyut puan ortalaması 33.46 ± 4.03 (Min=23; Maks=40), “Anormal Bulgu Farkındalığı” alt boyut puan ortalaması 11.24 ± 2.93 (Min=3; Maks=15) olarak saptandı.

Öğrencilerin BKİ, sınıf düzeyi, bölümü, anne eğitim düzeyi, kaldığı yer özellikleri, daha önce idrar yolu enfeksiyonu geçirme, genital bölgede sabun kullanma ile Genital Hijyen Davranışları Ölçeği ve alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadı ($p > 0.05$). Vajinal akıntının anlamı ile Genel Hijyen Alışkanlıkları alt boyut puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptandı ($p = 0.040$). Vajinal akıntıyı bir sağlık sorununun işareti olarak düşünen öğrencilerin Genel Hijyen Alışkanlıkları alt boyut puan ortalamaları, normal bir süreç olduğunu düşünenlerden anlamlı olarak daha yüksek bulundu. Öğrencilerin mevcut vajinal akıntı durumu ile Genital Hijyen Davranışları ($p < 0.001$), Genel Hijyen Alışkanlıkları ($p = 0.003$) ve Anormal Bulgu Farkındalığı ($p < 0.001$) alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptandı. Az miktarda, berrak, kokusuz ve renksiz akıntısı olan öğrencilerin Genital Hijyen Davranışları, Genel Hijyen Alışkanlıkları ve Anormal Bulgu Farkındalığı puan ortalamaları anlamlı olarak daha yüksek bulundu. Vajinal akıntı durumunun normal olduğunu düşünen öğrencilerin Genital Hijyen Davranışları ($p = 0.002$), Genel Hijyen Alışkanlıkları ($p = 0.006$) ve Anormal Bulgu Farkındalığı ($p < 0.001$) puan ortalamaları, normal olmadığını düşünenlerden anlamlı olarak daha yüksek bulundu (Tablo 2).

Tablo 2. Öğrencilerin Bireysel Özellikleri ile Genital Hijyen Davranışları Ölçeği ve Alt Boyutlarının Karşılaştırılması (n=354)

Özellikler	n	Genel Hijyen Alışkanlıkları	Adet Hijyeni	Anormal Bulgu Farkındalığı	Genital Hijyen Davranışları Toplam
		Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
BKİ*					
Zayıf	70	48.55±4.82	33.42±3.89	11.15±2.88	93.14±8.73
Normal kilolu	233	49.33±5.35	33.51±4.06	11.18±2.97	94.04±9.58
Fazla kilolu	51	50.76±6.23	33.27±4.16	11.62±2.82	95.66±10.35
İstatistik**		2.505	0.080	0.514	1.044
P değeri		0.083	0.923	0.599	0.353
Sınıf					
1.sınıf	271	49.15±5.38	33.42±3.92	11.19±2.83	93.77±9.39
2.sınıf	83	50.16±5.45	33.59±4.39	11.41±3.24	95.16±10.00
İstatistik***		-1.501	-0.320	-0.592	-1.168
P değeri		0.134	0.749	0.554	0.244
Bölüm					
Beslenme ve Diyetetik	61	48.59±4.64	32.68±4.37	10.36±3.49	91.63±9.41
Ebelik	74	49.17±5.70	33.82±3.68	11.40±3.01	94.40±9.61
Çocuk Gelişimi	44	49.18±5.06	34.20±3.56	11.00±2.39	94.38±8.39
Dil Konuşma Terapisi	38	49.44±5.65	33.68±4.32	11.92±2.31	95.05±8.94
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	49	50.18±6.09	32.85±3.91	11.77±2.59	94.81±9.89
Hemşirelik	52	49.86±5.72	33.69±4.43	11.46±2.93	95.01±10.99
Sosyal Hizmetler	36	49.61±4.88	33.41±3.93	10.94±3.12	93.97±8.84
İstatistik**		0.501	0.953	1.750	0.884
P değeri		0.807	0.457	0.109	0.507
Anne eğitim düzeyi					
Okur-yazar	27	48.59±6.58	33.11±4.75	11.18±2.69	92.88±11.34
İlkokul mezunu	154	48.74±5.03	33.26±3.99	11.33±2.96	93.34±9.15
Ortaokul mezunu	55	50.83±5.02	33.96±3.76	10.87±3.03	95.67±8.89
Lise mezunu	78	49.84±5.84	33.52±3.77	11.34±2.67	94.71±9.87
Üniversite ve üzeri	40	49.55±5.37	33.67±4.61	11.22±3.34	94.45±9.99
İstatistik**		1.848	0.384	0.284	0.817
P değeri		0.119	0.820	0.888	0.515
Kalınan yer					
Ev	289	49.51±5.25	33.58±3.93	11.14±2.99	94.24±9.45
Yurt	65	48.81±6.07	32.95±4.43	11.67±2.59	93.44±9.98
İstatistik***		0.947	1.134	-1.322	0.610
P değeri		0.344	0.258	0.187	0.542
Vajinal akıntının anlamı					
Normal bir süreç	273	49.10±5.48	33.27±4.09	11.30±2.96	93.68±9.72
Sağlık sorununun işareti	47	51.25±4.73	33.97±4.05	11.21±2.55	96.44±7.64
Olmaması gerektiği	34	49.11±5.37	34.26±3.44	10.79±3.21	94.17±10.19
İstatistik**		3.261	1.344	0.459	1.687
P değeri		0.040	0.262	0.632	0.187
Posthoc****		2>1 (p<0.05)			
Daha önce idrar yolu enfeksiyonu geçirme					
Evet	157	49.27±5.15	33.48±4.14	11.05±3.09	93.81±9.09
Hayır	197	49.48±5.61	33.45±3.95	11.39±2.79	94.32±9.90
İstatistik***		-0.359	0.075	-1.064	-0.499
P değeri		0.720	0.940	0.288	0.618

Mevcut vajinal akıntı durumu					
Az miktarda, berrak, kokusuz ve renksiz	207	50.20±5.54	33.75±4.16	11.83±2.67	95.79±9.70
Beyaz, kesik süt kıvamında	97	48.02±4.50	32.91±3.80	10.28±3.28	91.22±8.09
Diğer	50	48.68±5.93	33.34±3.89	10.64±2.67	92.66±10.05
İstatistik**		6.037	1.451	11.023	8.574
P değeri		0.003	0.236	<0.001	<0.001
Posthoc****		1>2		1>2, 1>3	1>2, 1>3
		(p<0.05)		(p<0.05)	(p<0.05)
Akıntıyı normal görme					
Normal	291	49.75±5.32	33.57±4.10	11.51±2.83	94.83±9.39
Normal değil	63	47.69±5.55	32.98±3.70	10.00±3.06	90.68±9.54
İstatistik***		2.761	1.046	3.781	3.174
P değeri		0.006	0.296	<0.001	0.002
Genital bölgede sabun kullanma					
Evet	180	49.28±5.38	33.12±4.05	11.26±2.74	93.67±9.27
Hayır	174	49.50±5.45	33.81±3.99	11.21±3.12	94.53±9.82
İstatistik***		-0.376	-1.609	0.155	-0.844
P değeri		0.707	0.109	0.877	0.400

*Beden Kitle İndeksi, **One-way ANOVA testi, ***t testi, ****Scheffe testi

Öğrencilerin yaş ve BKİ'ye göre Genital Hijyen Davranışları Ölçeği ve alt boyut puanları arasındaki ilişki incelendiğinde, yaş ile anormal bulgu farkındalığı alt boyutu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulundu ($r=0.115$; $p=0.030$) (Tablo 3).

Tablo 3. Öğrencilerin Yaş, BKİ ile Genital Hijyen Davranışları Ölçeği ve Alt Boyut Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (n=354)

		Yaş	BKİ*
Genel Hijyen Alışkanlıkları	r	0.078	0.090
	p	0.142	0.090
Adet Hijyeni	r	0.035	0.007
	p	0.507	0.893
Anormal Bulgu Farkındalığı	r	0.115**	0.074
	p	0.030	0.166
Genital Hijyen Davranışları Ölçeği Toplam	r	0.095	0.077
	p	0.075	0.149

r= Pearson korelasyon testi, *Beden Kitle İndeksi, ** $p<0.05$

TARTIŞMA

Kadınlar anatomik ve fizyolojik yapısı nedeniyle ürogenital enfeksiyonlar için risk altındadırlar. Genital sistemde doğal bir akıntı olması, dış genitalerin nemli yapıda olmasını sağlamakta ve gerekli hijyen sağlanmadığında enfeksiyon riski oluşturmaktadır (Karataş ve Özvarış, 2006). Bu çalışmada öğrencilerin yaşları arttıkça anormal bulgu farkındalığının arttığı belirlendi. Üniversite öğrencileriyle yapılan bir çalışmada, öğrencilerin yaş ve sınıf

düzeyi arttıkça menstrual hijyen ve menstruasyon hakkındaki bilgi düzeyinin arttığı saptanmıştır (Ameade ve Garti, 2016). Özdemir vd. (2012)'nin hemşirelik yüksekokulu öğrencileri ile yaptıkları çalışmada da sınıf düzeyi arttıkça anormal vajinal akıntı durumunun azaldığı saptanmıştır (Özdemir, Ortabağ, Tosun, Özdemir, ve Bebiş, 2012). Demirağ vd. (2019)'nin çalışmasında ise ikinci sınıf öğrencilerinin genital hijyen davranışlarının, birinci sınıflara göre daha iyi olduğu belirtilmiştir (Demirağ, Hindistan, Cin, ve Tuncay, 2019). Bulgularımız literatürle benzerlik göstermekte olup, öğrencilerin yaşları arttıkça kazandıkları bilgi ve tecrübelerin etkisiyle genital hijyen davranışlarına yönelik farkındalıklarının arttığı görülmektedir.

Normal vajinal akıntı, asidik özellikte, renksiz ve kokusuz özelliktedir (Ameade ve Garti, 2016). Bu çalışmada, öğrencilerin yarısından fazlasında mevcut vajinal akıntı durumu berrak, kokusuz ve renksiz özellikte olduğu, çoğunluğunun şu anki akıntı durumunu normal bulduğu saptandı. Bu özelliklerde akıntısı olan öğrencilerin genital hijyen davranışlarının diğerlerine göre daha iyi olduğu, vajinal akıntının bir sağlık sorununa işaret edebileceğini düşünenlerin normal olduğunu düşünenlere göre genel hijyen alışkanlıklarının daha iyi olduğu belirlendi. Kız öğrencilerle yapılan bir çalışmada katılımcıların %44.8'inin vajinal akıntı durumunun berrak-şeffaf özellikte olduğu belirlenmiştir (Bilgiç vd., 2018). Hemşirelik öğrencileriyle yapılan bir çalışmada, katılanların %74.9'unun mevcut vajinal akıntı durumu az miktarda berrak, kokusuz ve renksiz özellikte, akıntı durumunu normal olarak görenlerin oranının ise %91.2 olduğu saptanmıştır (Özdemir vd., 2012). Bulgular, literatür ile benzerlik göstermektedir. Bu durum, üniversite öğrencilerinin genital hijyen konusunda gerekli özeni gösterdikleri şeklinde açıklanabilir.

Kadınlarda üretra, vajina ve anüsün birbirine yakın olması, dış genitalin nemli yapısı ve menstruasyon dönemi genital enfeksiyonlara yatkınlık oluşturmaktadır (Demba vd., 2005). Bu çalışmada öğrencilerin yaklaşık olarak yarısının, daha önce idrar yolu enfeksiyonu geçirdiği belirlendi. Bilgiç vd. (2018)'nin yurttan kalan kız öğrencilerle yaptıkları çalışmada katılımcıların %36'sının genital sistem enfeksiyon öyküsü olduğu saptanmıştır (Bilgiç vd., 2018). Ünsal (2010)'ın üniversitede öğrenim gören kız öğrencilerle yaptığı çalışmada, katılımcıların %25.4'ünün daha önce idrar yolu enfeksiyonu geçirmiş olduğu belirtilmiştir (Ünsal, 2010). Kadınların genital enfeksiyon gelişimi açısından risk faktörlerinin fazla olması, yaşamları boyunca en az bir kere bu enfeksiyonu geçirebileceği sonucunu desteklemektedir.

Adet hijyeninin sağlanmasında bireyin tutumu, mevcut kaynaklara, ekonomik duruma, kültürel inançlara ve eğitim düzeyine bağlı olarak ülke içinde ve ülkeler arasında büyük farklılıklar göstermektedir. Genital hijyenin sağlanmasında adet hijyeni yönetimi önemli bir

yer tutmaktadır. Menstrüasyon çoğunlukla 13 yaşlarında başlayıp, 45-50 yaş arasında sona eren, kadının yaşamı boyunca üreme hayatının neredeyse altı yılını geçirdiği bir döngüdür (Ameade ve Garti, 2016). Ebeveyn- çocuk ilişkilerinin cinsellikle ilgili konularda zayıf olması, gençlerin menstrüasyon konusunda yanlış bilgi edinmesine neden olmaktadır. Adet hijyeni konusunda yeterli bilgiye sahip olunmaması, ürogenital sistem enfeksiyonu riskini artırmaktadır (Baisley vd., 2009; Cangöl ve Tokuç, 2013; Das vd., 2015). Bu çalışmada öğrencilerin genel hijyen alışkanlıkları, adet hijyeni, anormal bulgu farkındalığı ve genital hijyen davranışlarının iyi düzeyde olduğu saptandı. Yapılan çalışmalarda Afrika, Güney Doğu Asya ve Orta Doğu'da sağlıksız emici maddelerin yaygın olarak kullanıldığı ve yıkanabilir ped hijyeninin yeterince sağlanamadığı belirlenmiştir (Adinma ve Adinma, 2008; Aniebue, Aniebue, ve Nwankwo, 2009; Demba vd., 2005; Torondel vd., 2018). Hindistan'da menstrüasyon çağındaki kadınlarla yapılan çalışmada, ürogenital sistem enfeksiyonlarının yıkanabilir ped kullananlarda, tek kullanımlık ped kullananlardan daha fazla olduğu saptanmıştır (Das vd., 2015). Demba vd. (2005)' nin yaptığı çalışmada adet döneminde yıkanabilir bez kullanan kadınların bakteriyel vajinozis prevalansı %50.7 bulunmuştur (Demba vd., 2005). Literatürdeki çalışmalarda kadınlarda ped değiştirme sıklığı arttıkça ürogenital enfeksiyonların daha az görüldüğü belirlenmiştir (Cangöl ve Tokuç, 2013; Torondel vd., 2018) Ameade ve Garti (2016)'nin üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada, katılımcıların %95.9'u kötü adet hijyeninin enfeksiyonlara sebep olabileceğini ifade etmiştir (Ameade ve Garti, 2016). Yapılan bir çalışmada yaşanan evdeki hijyenik koşulların (evde su ve tuvalet bulunması) kötü olması, tekrarlayan idrar yolu enfeksiyonu için önemli bir risk faktörü olduğu belirtilmiştir (Gülsün ve Göktaş, 2004). Gezginci vd. (2013)'nin üroloji polikliniğindeki kadınlar ile yaptığı çalışmada, idrar yolu enfeksiyonu olmayan kadınların genital hijyen davranışlarının daha iyi olduğu belirlenmiştir (Gezginci, İyigün, Açikel ve Özkök, 2013). Çalışma bulgularının, literatür ile aynı doğrultuda olduğu görülmektedir. Genital hijyen uygulamaları iyi düzeyde olan bireylerin, adet hijyenini de iyi bir şekilde yönettiği ve böylelikle görülebilecek enfeksiyon riskinin azaldığı düşünülmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma sağlık bilimleri fakültesinde öğrenim gören kız öğrenciler ile sınırlı olduğundan tüm öğrencilere genellenemez.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışma bulguları, normal vajinal akıntısı olan öğrencilerin genital hijyen davranışlarının daha iyi olduğunu, mevcut vajinal akıntının normal olduğunu düşünen öğrencilerin de genel hijyen alışkanlıklarının diğerlerine göre daha iyi olduğunu ve yaş arttıkça anormal bulgu farkındalığının olumlu yönde etkilendiğini gösterdi. Öğrencilerin genel hijyen alışkanlıkları, adet hijyeni, anormal bulgu farkındalığı ve genital hijyen davranışlarının iyi düzeyde olduğu belirlendi. Kız öğrencilerin genital hijyen davranışlarını geliştirmeye yönelik düzenli aralıklarla eğitimlerin planlanması ve bu eğitimlere katılımın desteklenmesi önerilmektedir. Ayrıca bu konudaki farkındalığı artırmak için daha fazla çalışma yapılmasına gereksinim duyulmaktadır.

KAYNAKLAR

- Adinma, E. D., Adinma, J. I. (2008). *Perceptions and practices on menstruation amongst Nigerian secondary school girls. African Journal of Reproductive Health, 12(1), 74–83.*
- Ameade, E. P., Garti, H. A. (2016). *Relationship between female university students' knowledge on menstruation and their menstrual hygiene practices: A study in Tamale, Ghana. Advances in Preventive Medicine, 2016, 1-10.*
- Aniebue, U., Aniebue, P., Nwankwo, T. (2009). *The impact of pre-menarcheal training on menstrual practices and hygiene of Nigerian school girls. The Pan African Medical Journal, 2(9), 1-9.*
- Ardahan, M., Bay, L. (2009). *Hemsirelik Yüksek Okulu 1.ve 4. sınıf öğrencilerinin vajinal akıntı ve bireysel hijyen hakkındaki bilgi düzeyleri. Ege Tıp Dergisi, 48(1), 33-43.*
- Baisley, K., Changalucha, J., Weiss, H. A., Mugeye, K., Everett, D., Hambleton, I., ... Watson-Jones, D. (2009). *Bacterial vaginosis in female facility workers in north-western Tanzania: Prevalence and risk factors. Sexually Transmitted Infections, 85(5), 370–375.*
- Bilgiç, D., Yüksel, P., Gülhan, H., Şirin, F., Uygun, H. (2018). *Üniversitede yurttan kalan kız öğrencilerin genital hijyen davranışları ve sağlık sonuçları. Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 1-9.*
- Cangöl, E., Tokuç B. (2013). *Jinokoloji polikliniğine başvuran kadınlarda genital enfeksiyon sıklığı ve genital hijyen davranışları. Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi, 21(2), 85-91.*
- Dalbudak, S., Bilgili, N. (2016). *GATA kadın hastalıkları ve doğum polikliniğine başvuran kadınların genital hijyen davranışları ve bu davranışların vajinal enfeksiyona etkisi. Gülhane Tıp Dergisi, 55, 281-87.*
- Das, P., Baker, K. K., Dutta, A., Swain, T., Sahoo, S., Das, B. S., ... Torondel B. (2015). *Menstrual hygiene practices, WASH access and the risk of urogenital infection in women from Odisha, India. PLoS One, 10(6), 1-16.*
- Daşikan, Z., Kiliç B., Baytok, C., Kocairi, H., Kuzu S. (2015). *Genital akıntı şikâyetiyle polikliniğe başvuran kadınların genital hijyen uygulamaları. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 4(1), 113-24.*
- Demba, E., Morison, L., Van Der Loeff, M. S., Awasana, A. A., Gooding, E., Bailey, R., ... West, B. (2005). *Bacterial vaginosis, vaginal flora patterns and vaginal hygiene practices in patients presenting with vaginal discharge syndrome in The Gambia. West Africa. BMC Infectious Diseases, 5(12), 1-12.*
- Demirağ, H., Hintistan, S., Cin, A., Tuncay, B. (2019). *Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin genital hijyen davranışlarının incelenmesi. Bozok Tıp Dergisi, 9 (1), 42-50.*

- Demirbağ C. (2000). *Kadınlarda idrar yolu enfeksiyonlarında hijyenik alışkanlıklarla ilgili risk faktörleri. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, 4, 52-58.
- George, D., Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 Update (10th ed.)*. Boston: Pearson.
- Gezginci, E., İyigün, E., Açikel, C., Özkök, Y. İ. (2013). *Determination of genital hygiene behaviours in women with cystitis. International Journal of Urological Nursing*, 7(3), 161-165.
- Gülsün, S., Göktas, P. (2004). *İdrar yolu enfeksiyonlarında saptanan risk faktörleri. Dicle Tıp Dergisi*, 31(4), 10-16.
- Hamed, A. G. (2015). *The impact of genital hygiene practices on the occurrence of vaginal infection and the development of a nursing fact sheet as prevention massage for vulnrable women. IOSR Journal of Nursing and Health Science*, 4(6), 55-64.
- Süt, H. K. (2016). *18-49 Yaş arası kadınlarda genital hijyen davranışları ile genital enfeksiyon arasındaki ilişkinin incelenmesi. Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 8-13.
- Karahan N. (2017). *Genital hijyen davranışları ölçeğinin geliştirilmesi: Gecerlik güvenilirlik çalışması. İstanbul Medical Journal*, 18, 157-62.
- Karatay, G., Özvarış, Ş. B. (2006). *Evaluation of applications regarding the genital hygyene of women living in barrel houses within a region existing a health center. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 10(1), 7-14.
- Kim, K. M., Choi, J. S. (2019). *Female university students' menstrual hygiene management and factors associated with genitourinary-Tract infections in Korea, Women & Health*, 60(5), 559-569.
- Önal, A. E., Önoğlu, N., Babaoğlu, A., Özer, C., Güngör, G. (2011). *Some hygiene behaviours and genital infection complaints among 15-49 aged women in a suburban area of Istanbul. Nobel Medicus*, 7(2), 96-100.
- Özdemir S., Ortabağ T., Tosun B., Özdemir Ö., Bebiş H. (2012). *Hemşirelik yüksek okulu öğrencilerinin genital hijyen hakkındaki bilgi düzeylerinin ve davranışlarının değerlendirilmesi. Gülhane Tıp Dergisi*, 54, 120-8.
- Sahin, S., Ozdemir, K., Unsal, A., Aygin, D., Tijen, N. (2013). *An evaluation of the relationship between genital hygiene practices, genital infection. Gynecology & Obstetrics*, 3(6), 1-5.
- Shah, S., Shrestha, S., Maharjan, P., Karki, K., Upadhayay, A., Subedi, S., Gurung, M. (2019). *Knowledge and practice of genital health and hygiene among adolescent girls of Lalitpur Metropolitan City, Nepal*, 7(4), 151-156.
- Şimşek, Ç., Piyal B., Tüzün, H., Çakmak, D., Turan, H., Seyrek, V. (2010). *Ankara il merkezindeki bazı lise öğrencilerinde kişisel hijyen davranışları. TAF Preventive Medicine Bulletin*, 9(5), 433-440.
- Tabachnick, B. G., Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics (6th ed.)*. Boston: Pearson.
- Topuz, Ş., Büyükkayacı Duman, N., Güneş, A. (2015). *Sağlık Bilimleri fakültesi birinci sınıftaki kız öğrencilerin genital hijyen uygulamaları. Turkish Journal of Clinics and Laboratory*, 6(3), 85-90.
- Torondel, B., Sinha, S., Mohanty, J. R., Swain, T., Sahoo, P., Panda, B., ... Das, P. (2018). *Association between unhygienic menstrual management practices and prevalence of lower reproductive tract infections: A hospital-based cross-sectional study in Odisha, India. BMC Infection Disease*, 18(1), 473.
- Upashe, S. P., Tekelab, T., Mekonnen, J. (2015). *Assessment of knowledge and practice of menstrual hygiene among high school girls in Western Ethiopia. BMC Womens Health*, 15(1), 84.

Ünsal, A. (2010). Üniversite okuyan kız öğrencilerin genital hijyen davranışları. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 5, 79-93.

World Health Organization, (2014). *Health for the world's adolescents*. 01.11.2020 tarihinde https://www.who.int/docs/default-source/substance-use/1612-mncah-hwa-executive-summary.pdf?sfvrsn=c320d63b_2#:~:text=Health%20for%20the%20world's%20adolescents%20is%20a%20World%20Health%20Organization,64.28%2C%20Youth%20and%20health%20risks adresinden erişildi.

World Health Organization, (2016). *Global health sector strategy on sexually transmitted infections 2016–2021*. 20.11.2020 tarihinde <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/246296/WHO-RHR-16.09-eng.pdf;sequence=1> adresinden erişildi.

Zincir H., Temel A. B. (2010). Ria'ya özel danışmanlık ilkesine göre ria uygulanması ve genital hijyen eğitimi ve vulvovajinal enfeksiyonların görülme ilişkisi. *Sağlık Bilimleri Dergisi*, 19(1), 60-67.